

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus theologicus - Cod. Ettenheim-Münster 222

[s.l.], 1714-1715

Sectio III.

[urn:nbn:de:bsz:31-120314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-120314)

dabile, go etiam potest peccare. sed pro statu via
 pertinet ad perfectionem libertatis. a: tum ex naturali
 suadeat instinctu, tum etiam hinc ex illo excellenti, qui quod
 transgredi et non est transgressus, facere malum
 c: p: ex eo, quod libertas hoc ipso quod dicitur indiffia
 non potest respicere abstinentiam a peccato, quia etiam supponit
 potestatem peccandi: go unum negat pertinere ad
 perfectionem libertatis, quia etiam ad eam pertinet
 alterum. R: d: a: abstinerere a peccato est aliquid
 factum ex eo quod respiciat potestatem peccandi aut quatenus
 habet potestatem respicitur: a: est quod factum quatenus
 est liberam voluntatem, abstinere a peccato respicitur, et per-
 servato ordine ad finem dicitur libertas exercere
 c. a. et n. c. ad hunc p: R: quod quoniam libertas ab-
 stinerendi a peccato non potest dari, quia quodlibet peccandi potestatem
 aliam quatenus abstinerere a peccato est aliquid factum
 non tam respicitur quoniam respicitur potestatem peccandi, et in eo
 factum, quod servato ordine ad finem dicitur liber-
 tas exercere a: hinc: Ergo a: indiffia est fundamentum totius moralitatis
 actuum humanorum?

Sect: III.

Quenam indiffia sit fun-
 damentum totius moralitatis actuum
 humanorum?

Reprobamus sed priori errorem pelagii, suorumque,

nee n' gradinony sentie alioru' quomda solen-
tium indiffiam gstrictis n' ee qidm pfectioe simplis
talem libertis, ne sic OEO cum Pelagio libertem
adimerent, ee tn pfectioem respectiva ad statu via:
dicentes hanc gstrictis indiffiam ex defectu li-
bertis provenire et impfectioe ee n' pfectioem
eig. Alia iam difficultas examinanda venit,
an nimiru' ad merendu' aut demerendu' sufficit
libertas a coactioe et libertate seu spontaneitate,
ut Jansenij innumerij patru' textibz probare
niti, an vero requiratur libertas a necessitate seu
gradinoy et indiffia? quam difficultem ex-
plicabit

274. *Apertio:* quodam totij moralit' actu' horum
n' ee nec ee p' libertas spontaneitate, p' libertas
indiffia gradinoy et exercitio. ita OEO catholici
gl'oa Jansenij.

Qz: Apert. 1.° ab auctoritate. 1.° qidm ex eo qd ab
Innocentio 10. et Alexandro 7. hae proo in bulla
gl'oa eundem Jansenij damnata p' qe in
5. damnatas ordine 3.ia 1. Ad merendu' l. de-
merendu' in statu nae lapsa, n' regim' in hoc
libertas a neq' necessitate, p' sufficit libertas a coac-
tioe. vba bulla su sonant: 3.ia ad merendu'
l. demerendu' in statu nae lapsa, n' regim'
in hoc libertas a necessitate p' sufficit libertas

à coactione, haeretica deularum et ul' salu
 damnant. 2.º autoritate gelij q'tra Lutherum
 & calvinum, alioq' seps: 6.º can. 4.º dicentis, si
 quis dixerit liberum arbitrium à Deo motum
 et excitatum nihil cooperari neq' p'oe dispen-
 dere si velit p' anat' hema' fl. 3.º auto-
 ritate D'ni Angli q. 6.º de malo a. un. sic de elec-
 tione h'na dicentis: Quidam posuerunt, q'd vltas
 hois ex necessitate moveat ad aliq'd eligendum,
 nec tñ ponebant, q'd vltas cogere, n' em oe
 necessarium e' violentum, s' solum id cuius proprium
 e' extra: unde et motus naturales inveniuntur
 aliq' necessarii, n' tñ violenti s' ex verissime
 depictam Jansenii mentem, s' audi q'd de har
 opinione S. Thoas senserit etiam p'rogm Jansenij
 in reu' eet naa: subdit autm l. 1.º q. 1.º h'c
 autm opinio e' haeretica, tollit em raocm
 meriti et demeriti in h'nis actibz, n' em
 videt' ee meritorium l. demeritorium, q'd aliq'is
 si ex necessitate agit q'd vitare n' pot, s' tñ
 exumeranda int' ext'aneas p'bl'ca opinioe,
 q'ia n' solum q'traria fidei, s' fevertit oia
 p'pria p'bl'ca moralis: si em n' s' liberum
 aliq'd in nobis, s' ex necessitate moveat ad
 volendum tolli deliberas, exhortas, p'cepta

et punitio, laz et viluperia circa qd mora.
qz pilla veritas. haec S. D. qua ex aliis sola suffi-
cit, ut pateat, qd de Jansenii, suorumq, opinioe
sententia fit.

4.° Elm ex auctoritate summi Pontificis Cui s. Gregori
13. et Urbani 8. qz in suis constitutioibz contra Mi-
chaelem Baium int alias eidem Baii pces
etm duas sequentes damnant ut hereticas. 1.°
et ordine 39. et sic sonat: qd schisme fit, etm
si necesse fiat, libere fit. Altera e' ordine
66. et sic se habet: sola violentia repugnat libertati
hominis naturali. prima alia contra hanc sententiam
ab auctoritate professi sunt, sex allatis, quae
ab auctoritate fit, sed qstas. unde.

275. Pz 2.° à raoc: Ine ad raocem meriti aut de-
meriti n' sufficit libertas spontaneitiz, p requirit
libertas indiffia qstadiois quod e' sola spon-
taneitem n' pot salvari liberum arbitriu', qd m
e' fundamentum totiq bonitatis aut malitiae moraliz
meriti et demeriti, atqz e' sola spontaneitem
n' pot salvari liberum arbitriu' p qo etm ad
raocem meriti et demeriti n' sufficit libertas
spontaneitiz, p requirit indiffia qstadiois. Mte
quod Jansenius eo qd ipsemet aperat, liberum
arbitriu' ce fundamentum totiq bonitiz et malitiae
moraliz. m. p. Si e' sola spontaneitem pot salvari

liberū arbitriū, sequere qd pater. pater si foret
 actio pfectiū libera, qd sequas e' qtra fidem et
 absurdū: qd p. sequa ex eo, qd pater et filij
 pparent p'v'itū hū' cu' p'lenia advertentia
 rarij. Et sumā spontaneitē sine ulla violētia
 necessio tū et sine indignia. qd qd' falsitas
 autem p'p' ex hoc: qd ita sequere qd pater et
 filij eent. P'ri p'p' hū' sicut dicitur P'ri crea-
 turarū. hoc autem fuit error veterū hēreti-
 corū p'p'ertim Macedonianorū. sequa ope-
 dij: Vera et p'p'ita libertas eent'ct' exigid
 d'ni' operantij in q'q' suum ut ipse san'ctus
 fateri qd si pater et filij libere p'v'ant
 DEUM hū' s. ipsa hū' hū' p'v'as libera
 arguit d'niū sui operantij P'ri et Filij,
 p'v'is sequere qd P' et Filij eent P'ri
 hū' hū'.

Ch: et p' eadm m. 2°. Liberū hōiū arbitriū 276.
 et emanat et participat i' et d'ni liberi, atq'
 i' et d'niū liberū n' p' salvari p' solam
 spontaneitē: qd neq' liberū hōiū arbi-
 triū p' ea' salvari p' m. p. DEUS s' d' ca p'p'it.
 d'niū liber, qd nulla necessio urgente fuit
 n' autem s' d' ca qd necessio fuit, imo ne s' d'
 hoc liber d'ni p', alias e' d' d'ni p', qd se

libere amet, intelligat, genuerit libere verbum
dicit autem libere creasse oia creata, eo qd
nulla necessitate urgente creavit: go j. et dicit
libere n' pot' salvari q' solam spontaneitatem. hoc
advertens S. Dr. j. p. q. 19. a. 10. ait: Dicendum, qd
liberum arbitrium habemus respectu eorum, qd n'
necessitas solum, l. naturali instinctu. et paulo
post: Cum igitur D. & U. ex necessitate suam bonitate
velit, alia vero n' ex necessitate, respectu illorum
qd n' ex necessitate vult, liberum arbitrium
habet. Ita S. Dr.

277. *De eadem apert. 3. In illa libertate consistendum
fundamentum totius moralitatis, quae sola ita aliquid
agit moraliter bene, ut pro merito mereatur premium,
l. contra: atque hoc facit sola libertas indifferens
n' autem libertas spontaneitatis, go etiam in libertate
indifferens et n' in libertate spontaneitatis consisten-
dum est moralitatis fundamentum. M. h' in terminis,
n. p. nemo pro merito laudando agit bene moraliter
ita ut pro merito mereatur premium, l. contra: nisi
q' et quando facit aliquid, qd habet in sua potestate
et disponere, atque hoc fieri n' pot' sine libertate
indifferens et arbitrii: go p. M. p. Tunc h' merito
pro merito dicens similitudinem ad premium, quando ali-
quis dat aliquid de se, ut accipiat aliquid de*

alieno, siue aliquid exhibet ex his quae in potestate sua habet, ut accipiat ab altero aliquid ex his, quae sunt in illius potestate, atque quod fuit huic, fuit aliquid quod habet in sua potestate. quod in prioribus syllogismis magis evidens est, quia illud solum in sua potestate habet, de quo ad libitum et ad arbitrium disponere possumus, huic autem dispositio indiffinita invidetur ut patet: quod

C. B. Si ad rationem meriti et demeriti moralis 278. sufficeret sola libertas à coactione, et agentia sensitiva naturalia et bruta aientia meriti et demeriti moralis essent capacia, et sic eis premia morale daretur ex merito, quod habet, atque hoc absurdum est, quod in M. p. et agentia naturalia sensitiva sunt libera à coactione, et quae naturaliter agunt sponte aequali: proinde fundamenta moralitatis esset sola libertas spontaneitatis, et bruta aientia huic fundamentum forent, ideoque et meriti aut demeriti capacia forent. 2° de merito aut demerito in genere notandum est hoc ex observacione boni et observacione praecipitorum, atque praecipita non dant nisi in diffinitis, quod neque merito aut demerito habet nisi ab indiffinitis. M. quod ex natura meriti et demeriti, ita enim demeritum seu peccatum dicitur factum

Leguntur q̄tra legem: m. p. praecepta dan̄ ne
aliquid potens fieri fiat, aut aliquid sub aliquid
potens n̄ fieri fiat, sed q̄d pot fieri aut n̄ fieri,
habens et à eo fieri pot aut n̄ fieri, cabens et
ab eo inditns et ut fiat aut n̄ fiat: q̄o pra-
cepta n̄ tan̄ nisi in diffatibz. Unum p̄oim
necessu' est, ut aperat Jan. Senig, aut oes
leges et praecepta sive una sive hna hoibz
et inutilia et otiosa, aut indifiam et
n̄ solam spontaneitatem et fundamentum totiq̄
moralitatis: p̄oig dicere e' q̄tra r̄asem, adeq̄
n̄ p̄cedendum; igit̄ indifiam fundamentum moralitatis
adstruenda. *lib. resp. a. c.*

Subsectio Solvuntur Obiectes

279. *Obj. 1.mo* Autoritas D. Augustini et D. Thomae
quam prior lib. 3. de lib. arbit. c. 3. ait: q̄dex
eo p̄cipi' liberi sumz arbitrii, q̄d volumz, et
q̄d fatalit̄ical arbit̄ n̄ra n̄ce liberi, q̄m n̄ce
vetriū. D. Thomas verò in 2.do sent. d. 25.
a. 4. in O ait: Dicendum q̄d liberi arbitriū
ex eo dicit̄ q̄d cogi n̄ pot. Item in 3. sent. d. 10.

q. 1. a. 2. ad 5. sic ait: liberum Christi arbitrium
 etiam si est detinere ad unum 11.º sicut ad di-
 ligenda D. E. M. q. 1. n. 1. facere n. 1. In ex hoc
 n. amittit libertatem aut rationem laudis aut
 meriti, quia in illud n. coacti s. sponte vendit,
 et ita e. actus sui D. n. atq. isti textus ma-
 xime in ultimo D. Thome q. 1. ad oculum nos
 edocent meritum salvari s. solam libertatem
 spontaneitatis, et à coactione: q. 1. p.

Si has auctoritates etiam nra. assertioni reconciliare
 poterit: q. 1. q. 1. ex D. Augustino attinet. dicitur:
 illud volumus n. arguere procijs spontaneitatem,
 s. potius indignam, quam permisit alij Louis. S. Aug.
 offendit, nos poterit valiter, ut ipsa etiam
 n. velle in nra sit potestate: unde ille textus sic
 explicari potest; ex eo procijs liberi sumus quia
 volumus indigni, et tam implicat actum
 nrum n. ee. liberum libertate indigna, qm n. ee.
 veltriun; qm do nobis S. De: n. q. 1. variat. q. 1. al-
 teram auctoritatem attinet, q. 1. a. S. Oris. Aug.
 sciende e. eundem S. Orem in eodem 2.º sent. 1.
 25. a. 2. in O. dupl. dist. q. 1. coactionem, cuius utriusq.
 exemptionem ad libertatem requirit: altera e. coactio
 s. 1. q. 1. q. 1. procedit ex simpli dicta violia, et
 igitur ea, qm caat s. 1. q. 1. seu agens extrinsecus
 nullam vim q. 1. q. 1. p. 1. velut in q. 1. vo-

lenti videre oculos claudat, ne videat. altera
e' coactio obli, seu proveniens ab oblo, quia
si fuerit oblum sum e' bonu clare visu, reuf-
pitat et q' cogit ad se amandu, q' e' admodum
Obi in caeli necessitanz ad amandu. De ill:
et de utraq' har coactione. loc. ubi. uil. l. De.
obtas neq' s'cto cogi pt, cum n' sit poa afina
organo corporeo, neq' oblo, q' utiq' em aliq'd
ostendat bonum, in poteste eig remanet eli-
gere. illud l. n' eligere. Huigmi go à l.
De liberu diu arbitriu, quia neq' s'cto
et q' ab extrinso, neq' oblo et q' necessitate
cogi pt.

280. Altera D. Thoa auctoritas maiori diffi-
cultz e', et ad eam varie respondit DD.,
s' q' dicunt, q' l. De id in sua summa re-
vocant. s' alii q' dicunt, q' ibi magis su-
tiam fuerit s'cutq' adeo, n' tam aliq' aserat,
qm' tantu magis q' inioem s'p'ltu referat, sed
sciendum e', q' q' duplicem iram respondeat l. De.
loc. ubi. ad obi: 5. q' obuiq' Chrum. Anu' n' me-
uisse, eoq' liberum arbitrium Chri fuerit de-
stratum ad unum s'illu ad bonum, neq' naalibz
meream p' hoc q' s' obnata ad unu: ad hanc

obioem 1.º respndet S. Ox: Arbitrium Chri n' fuisse
 d'ornatum ad unum s'lm N.º seu in individuo.
 qd electioi obstat, s' tantum ad unum s'lm geny,
 qia malum bono oppositum facere n' puit, qd neq,
 liberta, neq, pars liberty e', neq, electioi q'ra-
 dicioi obstat: adeoq, offendit, qd n' obstat h'c
 d'ornate ad bonum, tn liberum fuerit Chri
 arbitrium, qia n' erat d'ornatum s'lm N.º.
 A hac e' 1.ª S. Ox respoo. hui altera' appo-
 nit et e' texty noby obiecty, in qo qsi gratis
 gressu, qd etn' si liberu' Chri arbitriu' foret
 ad unum s'lm N.º d'ornatum, ex hoc tn n' amittat
 libertem aut r'orem meriti et laudis, qia in
 illud n' coacte s' sponte tendit: hoc autm aliqj
 D'cs sic explicant: qd Chri hoc n' amittat
 libertem aut r'orem meriti et laudis s'lm
 alia d'quod d'ornaty in individuo n' e', qia licet
 in hoc ad qd d'ornaty e' s'lm N.º, neces'io et
 sic qsi coacte tendit, in alia tn coacte s' sponte
 id e' indiffente tendit s' sumit em S. Ox q'ndam
 indiffente et sponte pro eadem, ut patet ex eo
 qd aut 1.º q'ra gentes c. 88. h' obij: liberu' arbi-
 trium dilij resp' eoru', qe n' neces'ite qis vult,
 s' p'ria sponte s' s' n' penitus arridet h'c respoo
 q'ra texty vidy loqj de eo ipso ad qd d'ornaty e'.

eo fult libertatem et rasonem meriti et laudis, n^o
amitti unde

28j. Quod Ordo potius interpretanda est ratio de ra-
tione meriti et laudis naturalis fuit dato et n^o
et n^o quaevis Christi Ordo esse dicitur ad unum
Sed n^o. q^{uod} hoc ita n^o amittere libertatem / aliter
vel, et rasonem meriti et laudis naturalis, licet in
substantiam amitteret libertatem arbitrii et rasonem
meriti et laudis moralis. Sciendum namq^{ue}, q^{uod}
libertas bonitas malitia laus et vituperium
meritum et demeritum p^{ro} p^{ar}tibus dupliciter, s.
late et improprie et p^{ro}ut se extendit ad or-
dinem p^{ro} et naturalem, q^{uod}libet dicitur bona q^{uod}libet
bonum ingenium, bonum virtutis p^{ro} p^{ar}tibus esti-
mabile p^{ro} malum extra ingenium mala q^{uod}libet
vituperio digna p^{ro} et n^o attendit utrum de-
pendeat à natura velte, an naturali. Altero modo
meriti, p^{ro} et p^{ro}ut ordinem p^{ro} naturalem re-
spicit, aut aliqd^{am} dignum est p^{ro} merito aut
vituperio moralis. Itaq^{ue} Ordo, Corvatus
interpretatur de merito et laude naturali ut p^{ro} p^{ar}tibus
rasonem, et n^o de merito Christi respicit, q^{uod} n^o
p^{ro} de genere Christi p^{ro} natura et libera

totum à contrarie et vult Justy Jansenio, al hoc
 n̄ sufficit ad meritū morale de q̄o agimus
 et de q̄o Ar. proter ~~ist~~ innumera alia
 loca loc: 11. 277 citato ait: Non em videt me-
 ritoriu aut demeritorium, q̄d aliq̄i p̄ ex
 necessitate agit q̄d vitare n̄ pot, q̄o interpretandū
 e de merito naturali, neq, p̄tendit q̄d addat, et
 ita e utq̄ h̄c Aug. q̄ia idip̄sū à proprio ali-
 ter explicari n̄ pot, nisi q̄ia e utq̄ p̄q̄ licet
 naturalis et q̄p̄ actum suum Aug. d: it̄ q̄o q̄
Jansenio pro his textibz finalibz exp̄i verbz ref-
 pondet, idem et nos respondere tenem̄ eodm̄ iure.
 Et hoc v̄suo maḡ suadet ex eo, q̄d ob̄o ip̄sū
 dicit et opponat: Ar. q̄ia naturalibz n̄ merem̄:
 ostendit q̄o Ar. q̄d sibi alt̄m̄ erat et̄m̄ na-
 talibz nos p̄e mereri, n̄ q̄idm̄ meret̄s p̄
 naturalis s̄dm̄ dicta.

Obj: 2. alii auto. P. Aug. et Thom. dicent̄ 282.
DEU, angelos, et b̄ros choies n̄ obstant̄ eorū
 imp̄cabilite. In ce. p̄f̄iti liberos. ait aut̄m̄
P. Aug. lib. 1. q̄m̄ imp̄f̄iti q̄tra Julianū
 liberos n̄ e nisi q̄d deus p̄ velle id e bonū
 et malū, libes q̄o DEU n̄ e, q̄i malū n̄ p̄
 velle, de q̄o et̄m̄ ip̄sū dixit̄ DEU nisi in p̄sū
 ce n̄ p̄t: sicine DEU laudas ut̄i aff̄ras liberte!

D. Noas vers. q. 10. de poa. 2. 2. ad 5. ait: Deo
sua velle libere amat seipsum licet de necessitate
seipsum amet. ex quibus ita Janse: DEUS libere
seipsum amat et libere iustis et ac bonis, atque
DEUS liber amat seipsum necessario et sine
indignis quibus maxime sponte et libenter
seipsum amat. ad sine ulla coactione et violente:
et sicut necessario quidem sponte bonis et ac
iustis: ergo vera libertas exigit sola sponte
tancitatem et non indignam.

283. Q: imprimis nos in presenti non disputare an
libertas spontaneitatis sit dicenda libertas, sed
tantum an sit dicenda libertas arbitrii, quia
sola est fundamentum moralitatis, ut quodam Janse:
ista verba otiose plerumque non probat quod libertas pon-
taneitatis esse libertatem, non autem probat eam
esse libertatem arbitrii, aut sufficere ad rationem
meriti sive demeriti moralis: non obstante ergo
quod S. Augustinus et De: Angelicus dicant DEUM
esse liberum, sese libere amare per recte in-
speciem, fundamentum moralitatis esse solum libertatem
indignam, quia ad moralitatem requiritur libertas
arbitrii, et non solum libertas spontaneitatis, seu
velitatis: quod quod recte integro fuit libertas alia et arbitrii
aliam velitis.

Libertas vltij diuq & ordinem ad vltm finem, qem
 necessio volumus, licet sponte velim; nomen em
 poe. tribui 1^a operari ipsij, unde s^m dicta in
 l^gia 1^a intellio diuq intellq, sic etm 1^a solutio
 diuq vltas, et ideo cum 1^a operari vltis respiciat
 finem, libertas, qe ipsi qgetit sub illo respu & excep-
 tioem à seruite coactionis, diuq libertas vltis.

Libertas autm arbitrii qvenit vlti & ordine ad
 media, eo qd una se heat indiffate circa ipsa
 media eligendo unum pra aliis assumendo qd ipsi
 placet, et relinqndo qd displicet, diuq dispoere
 de ipsi ad arbitriu suu, et ideo sub illo respu
 qvenit ipsi libertas arbitrii, graa cuius diuq hoo
 factu operari p^r finem. Unde in fra

Q: 2° d. M. DEUS libere seipso amat liberte pon-
 tancit; et vlt; e. M. liberte arbitrii n: M. et tim: d: c:
 go vera liberta, exigit solam spontancitatem liberte
 vlt; e. e. libertas arbitrii qe e fundamentm moralis;
 n: c: distio patet ex dictis.

Ob: 3. DEUS fuit et e liberrim; respu ⁱⁿ sua
 à se in tempe productū, et qidm li: berte ar- 284.
 bitrii, atq; DEUS respu in tempe productione
 n' fuit indiffns: go neq; de liberte arbitrii e
 indiffia, s' sufficit sola spontancitas. m. p. qd qis
 necessio fuit ad illud n' e indiffns, atq; DEUS oia
 in tempe creata necessio fuit: go p p: m: nisi Obij

illa q̄a in tempe creavit neq̄is fecisset, DEUS
n̄ est neq̄is imutabilis, atq̄i DEUS neq̄is
imutabilis: q̄o etm creata in tempe neq̄is fe-
cit. p̄ secula: nisi DEUS illa q̄a in tempe creavit
neq̄is fecisset, quisq̄ n̄ facere in tempe
q̄d ab eterno fieri deerevit, atq̄i hoc sa lovari
n̄ p̄ stante neq̄is imutabilitate DEI ut
patet: q̄o nisi DEUS illa q̄a in tempe creavit
neq̄is fecisset, DEUS n̄ est neq̄is imuta-
bilis. R

R: d: m: atq̄i DEUS respu in tempe productum n̄
fuit indifus posito scilicet libero decreto de pro-
ductioe eorum c. m. abstrahendo à libero decreto
huiusmodi n. m. et c. DEUS q̄dam supposito decreto de
creaoe mundi n̄ p̄uit amplig n̄ creare, p̄ sua
intra se imutabilitate et plenitudinem q̄si-
tu in oibz agendis, atq̄ hoc n̄ offat libere ar-
bitrio, s̄ potig manifestat q̄fectioem electionis di-
vine, q̄a decreta de agendis in tempe elegit
ab eterno, et ea q̄a facere l̄ n̄ facere in tem-
pore poteste, sic libere fieri deerevit, ut ipsum
nq̄m decretum suum peniteret. Eatenus q̄o sic
creata à DEO libere producta s̄, q̄a tunc co-
m̄ ab eterno sic fuit in volte DEI, ut fieri p̄sset
et n̄ fieri, s̄ q̄m̄o indifus DEI ut imutabilitate
sua q̄sibat pluribz dicitur in totis de attributis dicitur.

Ob: 4. amor officij e' e'igdm specij in amore via-
 torum, quoniam effectior sit eo ad statum, atque nisi ad
 moralitate' sufficeret libertas spontaneitatis, pre-
 quiret libertas indifficilis, amor officij et amor
 viatorum n' e'ent e'igdm specij, amor em' viatorum
 eet moralitate' bono et libero libertate indifficilis,
 extra amor officij eet necessitas s' s'om amor via-
 torum eet effectior amore bono, quam amor price
 et bonum n' redderet solum s'um moralitate' bono,
 sicut in reddit amor via.

R. C. M. n. n. ad rasem adiectam dico: ex eo qd
 amor officij sit necessitas, et amor via sit liber
 libertate indifficilis n' bene arguitur diversitate' spe-
 cificam, quoniam necessitas amoris officij n' e' necessi-
 tas nae. aut s'oti, s' s'otum necessitas obli, extra
 libertas amoris viatorum sit libertas nae, n' autem
 opponuntur specificè necessitas obli et libertas nae
 quoniam sicut stare pot' et actu sicut stant in obli: et
 ideo amor price et amor via n' differt s'olito,
 s' s'otum sicut magis effectum et magis effectum: neq'
 tollit libertas arbitrii in obli, s' s'otum q' unioem
 aie cum summo bono se efficit, ut vltas recipio
 amet DEUM à bonitate obli n' ex defectu arbi-
 trii inducta, unde amor officij etiam dicitur sit liber
 libertate indifficilis, n' quoniam sicut sicut e' amor
 via, s' eminenti, quatenus nimirum e' actu vlti

ex sua sua indiffertiz, s' ab oblo ita p'fecta, ut ab
eis bonitate declinare n' pot. sicut dicitur p' actus
eminentis moralis: et ex hoc patet qd ad ultm
instam qd arguit, qsi amor viciem est p'fectior
amore p'ria, qm amor p'ria n' redderet s'bm
suum moralit' bonu' sicut amor vici, dicendu
sit: Adri namq; p't, amorem p'ria s'bm suam
eminentiz giungere. DEO et reddere eminentiz
moralit' bonum, qia oblo p' amorem b'p'tu' fortis
giungit. Neq; officit, qd amor ipse sit necessig
nam etm amor dng, qo DEUS seip'su' diligit,
e' necessig resu' sui, et in eminenti g'inet
libertem et moralitem amoris sui qo DEU
et ex hoc ipso e' infinites p'fectior no amore

286. Ob: 5. DEUS e' necessio sume p'fecto, bono et
iusto, ita, ut absolute negat ee imp'fectus
malus, aut iniustus, et in n' minorem meret
laudem et admiracem oium creatur' qm si
in his oibz est fact' indiffert: qo cum oimda
necessite p't adhuc subsistere merito et moralit'.
R: d. alteru' membrum antecedit: et in meret
laudem et admiracem oium creatur' s'bm exi-
gentia' naturalem c. a. s'bm exigiam moralem
in hijs qe. Ei ex necessite. nae g'veniunt n. a.

A sub pari diffioe n.e. DEUS, ubi duplex gen^g
 p^gtion^g h^g nimiru^g natural^g et necessarium, ut
 sit iustitia, bonitas, et alia p^gta, qua
 ei rae nae q^gveniunt: et q^gsi liberarum,
 ut sit p^gta ei intra advenientia v.g. ee
 Creatorem, Redempt^g: advocatu^g p^g ita etm
 zpl^g h^g meritum, aliud late sumptu^g et
 naale proveniens à g^guali p^gtion^g, et hoc
 meritum n^g soli DEO s^g oib^g pene creatis
 q^genit etm insensibilib^g, unde dicim^g marga-
 ritas p^gtiogas, viros laude dignos, atq^g ha
 meritum correspondet DEO s^gm p^gtion^g
 suas naales: aliud e^g meritum morale,
 et istud mensuraz ab honeste vlt^g um in-
 distia operant^g, q^genitq^g DEO istud meritum
 s^gm p^gtion^g Eig liberaz, et s^gm ea, qua
 sic ex sua infinita miseraoe feuit, ut po-
 tuerit ea n^g facere. Unde um de merito
 DEI agij, n^g statim morale meritum intelligij,
 s^g alterutrum aut morale aut naale, sicut
 etm in creatis rabilib^g accidit.

G. G. Chy Dng fuit p^gte liber in n^g peccando et q^gta 287.
 liberte, arbitrii, n^g vltis liberte solum, eo ipso qd^g n^g peccando
 meruit, atq^g Chy Dng n^g h^guit indistram q^g neq^g ad liberte,
 arbitrii, et q^gten^g e^g fundmtm moralis meriti aut demeriti

necessaria est indiffia m. p. Chry fuit ab intruso impe-
cabilis, qd autm valiter e' impeuble. n' e' indiffias
ut pectus prout pt. go Chry Ong n' h'uit indiffiam pec-
candi.

R: d. m. atq; Chry Ong n' h'uit indiffiam qstrarietis
et ad malum e. m. qstradietionis et exercitij n. m. ad. c.
go neq; ad libertatem exarbitij p' necessaria e' indiffia
qstrarietis e. c. qdior et exercitij n. c. ad p. m. dico
p' hoc qd Chry fuerit ab intruso impeccabilis tntm
negari illud h'uisse indiffiam ad malum, non
autm indiffiam qstradietionis, imo hac ipfa li-
ber fuit in n' peccando et merendo, qateng fuit
in ipfis pote' fte fuit, exercere varias virtus
qibz p' m' p' scribere. sed qndo Chry liber fit
in n' peccando, et qndo sibi gloriam, nobis autm veniam
et salutem meritis fit, in Tr. Juar. dicemq.

288.

Proo q'libet huius sectae, addo, qd ad solvendu' oia
fere argmta de' a' rae. tum ab auctoritate, ex dic-
tis notanda s'nt: 1. e' 2. p' m. e. coactnem, qateng
una e' s'nt, et h' e' q' violiam: alia e' obli, qo
ta tntm imprie coactio dicit, et magz p'rie
necessita, e' dicenda, nilominz tnt. Chas eam
qndoz coactioem appellat, unde qndo ex S. Pothore
obliq; qd liberum arbitriu' fit id, qd cogi n' p'
s' aliud huiusmi, s' Dr: interpretandz e' de coactne
s'nt et obli' s'nt q' dicunt liberu' arbitriu' dicitur

qd nec solive, nec obtve. cogi p. vide dicta
 n. 279. in responsione. 2. ubi dicitur libertem alia ee
 vlti, aliam arbitrii, qd autm utraq, fit h. n. 283.
 Interim hoc notandum e, qd qleq; deum argntm
 sine a raoc. sine ab auctoritate probaverit sponta-
 neitem sufficere ad libertem, Jenz fit tntm de
 liberte vlti, n' autm de liberte arbitrii, 3.
 e' meritum aliud ee. Cate. sumptum et ex n' soli
 rei p'fectioe p'romanans, n' ab actioe. l. imperio
 vltis; aliud ee meritum strictis sumptu a mrls.
 specificatu' a fine et obto vltis imperantis; 4.
 e' ad meritum morale requiri libertem arbitrii, et
 hinc in libertas arbitrii n' p' ee sine in-
 distia, qd q; argntm probavit dari meritum
 absq; indistia. meritum naale tntm int'ligiz,
 n' autm meritum mrls. 5. e' sponte et in-
 distate qndog, sumi pro eodem maxime in abris D.
 Thoma. 6. e' libertem indistia q'radiois ad
 morale meritum necessiam adstus. n' autm liberte
 indistia q'variety, qd p'm dicta priori p'ctae
 liberti nra imp'ctio e' n' p'ctio. hanc si ante no-
 tata fuerint, vix erit argntm Jansenii, aut Lutheri,
 Calvinii p' q' parum d'ferant a vltis p'j dogma-
 tibz ab errore Jansenii. qd i. p'cti fronte p'cti n'
 p'ct. p'ct. 4. An electis vltis ita d'ctate de bono
 sit, ut n' p'ct ee de malo? Non neglecto bono maiori minus
 bonu' vltas eligere p'ct!